

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci **žalobce: B. K.**, zast. JUDr. Filipem Mochnáčem, advokátem se sídlem Heršpická 5, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, oddělení pobytu cizinců**, Jihomoravský kraj, se sídlem Hněvkovského 30/65, Brno, ve věci ochrany proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 5. 2013, č. j. 36 A 52/2012 – 34,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 5. 2013, č. j. 36 A 52/2012 – 34, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla podle ustanovení § 81 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti nečinnosti žalovaného. Tu stěžovatel podle žalobních tvrzení spatřoval v tom, že žalovaný v zákonné lhůtě nerozhodl o jeho žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání ze dne 11. 10. 2011, která byla zaevidována pod sp. zn. OAM-74009/DP-2011, ačkoliv byla doplněna všemi potřebnými náležitostmi.

Žalovaný zaslal dne 30. 4. 2013 krajskému soudu rozhodnutí ze dne 24. 4. 2013, č. j. OAM-74009-39/DP-2011, kterým rozhodl o zamítnutí žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu. S ohledem na skutečnost, že podle ustanovení § 81 odst. 1 s. ř. s. rozhoduje soud v řízeních o žalobách proti nečinnosti správního orgánu na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí, krajský soud dospěl s odkazem na

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2008, č. j. 1 Ans 4/2008 – 62, k závěru, že žalobu je nutno zamítnout.

Proti rozsudku krajského soudu se stěžovatel brání kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Má za to, že pro uvedený postup nebyly v projednávané věci splněny podmínky. Stěžovatel vzal podáním ze dne 15. 5. 2013 žalobu zpět, tuto skutečnost však krajský soud v napadeném rozsudku nijak nezohlednil. Ačkoliv je rozsudek datován 14. 5. 2013, zástupci stěžovatele byl doručen až dne 10. 6. 2013, tedy bezmála měsíc poté, co krajský soud rozhodl, a celých 23 dní po podání zpětvzetí žaloby. Krajský soud přistoupil k vydání napadeného rozsudku již dne 14. 5. 2013, čímž podle stěžovatele postupoval v rozporu se shora uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu, dle kterého měl krajský soud nejprve stěžovatele informovat o vydání rozhodnutí žalovaným správním orgánem a umožnit mu vzít svou žalobu zpět. Teprve poté mohl krajský soud žalobu zamítnout. Krajský soud však uvedeným způsobem nepostupoval a jeho rozsudek, včetně výroku o nákladech řízení, je proto nesprávný a nezákonný.

Podle žalovaného není kasační stížnost důvodná. Krajský soud dle něj postupoval v souladu se zákonem, když vycházel ze skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí. Je přesvědčen, že nebyl nečinný, neboť stěžovatel podal žádost nekompletní a v průběhu řízení neposkytoval žalovanému potřebnou součinnost. Z uvedených důvodů žalovaný Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné a stěžovatel je ve smyslu ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. řádně zastoupen. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Spornou otázkou v nyní projednávané věci je to, zda krajský soud mohl za dané procesní situace rozhodnout o zamítnutí žaloby.

Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře k otázce zpětvzetí žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu již v minulosti vyjádřil. Podle rozsudku ze dne 25. 6. 2008, č. j. 1 Ans 4/2008 - 62, na který odkázal jak krajský soud, tak stěžovatel v kasační stížnosti „vydáním rozhodnutí či osvědčení se stává řízení o ochraně před nečinností bezpředmětným. Z procesního hlediska mohou následovat dvě situace. V prvním případě může žalobce, jakmile je mu doručeno rozhodnutí správního orgánu, vzít žalobu na ochranu před nečinností zpět, v důsledku čehož musí soud řízení zastavit dle § 47 písm. a) s. ř. s. V druhém případě žalovaný správní orgán sám předloží soudu vydané rozhodnutí jako svoji procesní obranu proti žalobě. Není vyloučeno, že žalobce v tomto okamžiku neví, že byla nečinnost žalovaného ukončena, neboť vydané rozhodnutí dosud neobdržel. Soud je však povinen postoupit vyjádření žalovaného žalobci a dát mu časový prostor pro reakci (např. zpětvzetí žaloby). Pokud by soud o žalobě rozhodl na základě sdělení žalovaného, aniž by jej dal na vědomí žalobci a umožnil mu se k němu vyjádřit, porušil by zásadu rovnosti zbraní zakotvenou v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práva a svobod a základní právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.“

pokračování

Soudní řízení zakotvená v s. ř. s. jsou ovládána zásadou dispoziční. Je tedy výhradně v dispozici žalobce, zda řízení návrhem zahájí či zda poté vezme svůj návrh na zahájení řízení zpět. Podle ustanovení § 47 písm. a) s. ř. s. „*soud řízení usnesením zastaví, vzal-li návrhovatel svůj návrh zpět*“. Soud tedy není již oprávněn do odůvodnění usnesení o zastavení řízení zahrnout úvahy o tom, jak by věc posoudil v případě, že by ke zpětvzetí žaloby nedošlo (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2012, č. j. 4 As 24/2012 – 18).

Specifickou situací je pak zpětvzetí žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu proto, že správní orgán ukončil tvrzenou nečinnost a vydal požadované rozhodnutí. Ve výše citovaném rozhodnutí první senát Nejvyššího správního soudu vyslovil, že je plně na žalobci, aby po ukončení nečinnosti správního orgánu provedl patřičné kroky reagující na změnu procesní situace, včetně možného zpětvzetí žaloby. V případě, že takový dispoziční úkon žalobce neučiní, je jeho žaloba zamítnuta.

Žádné ustanovení s. ř. s. však soudům v řízeních o nečinnosti správního orgánu neukládá povinnost vyzývat žalobce k tomu, aby na základě ukončení nečinnosti správního orgánu vzal svou žalobu zpět. Ustanovení § 81 odst. 1 s. ř. s. pouze stanoví, že „*soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí*“. Dle třetího odstavce téhož ustanovení „*soud zamítne žalobu, není-li důvodná*“.

S ohledem na výše uvedené a především na citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu musí krajské soudy dbát na to, aby žalobce v řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu měl po celou dobu soudního řízení dostatečný prostor k uplatnění svých procesních práv. Mimo jiného je jejich povinností zjišťovat, zda je účastník řízení řádně informován o všech skutečnostech podstatných pro řízení a jeho průběh.

V řízení o žalobě proti nečinnosti je vydání rozhodnutí správního orgánu, kterého se žalobce v daném řízení domáhal, bezpochyby právě takovou významnou skutečností. Po ověření, že si je žalobce vědom skutečnosti, že rozhodnutí bylo vydáno, je tak namístě, aby soud ponechal žalobci přiměřený časový prostor pro uplatnění jeho dispozičních práv, tj. aby případně vzal svoji žalobu zpět.

V nyní projednávané věci žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatele o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem podnikání dne 24. 4. 2013, podle razítka na kopii bylo rozhodnutí vypraveno dne 26. 4. 2013. Tuto skutečnost oznámil žalovaný krajskému soudu dne 30. 4. 2013. Krajský soud následně dne 14. 5. 2013 rozhodl o zamítnutí žaloby a o nepřiznání náhrady nákladů řízení žalovanému. Písemností ze dne 15. 5. 2013, doručenou krajskému soudu 17. 5. 2013, vzal stěžovatel svoji žalobu v celém rozsahu zpět. Uvedl, že vydáním rozhodnutí žalovaným byl v projednávané věci uspokojen, a proto je žaloba nadále bezpředmětná. Rovněž požádal o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s.

V návaznosti na shora uvedené se Nejvyšší správní soud proto zabýval otázkou, zda krajský soud poskytl v projednávané věci stěžovateli dostatečný časový prostor pro uplatnění jeho procesních práv v řízení v reakci na skutečnost, že žalovaný vydal požadované rozhodnutí. Dospěl přitom k závěru, že krajský soud se těmito skutečnostmi vůbec

nezabýval a o zamítnutí žaloby rozhodl bez toho, aby prověřil, zda stěžovateli nebude způsobena újma na jeho procesních právech.

Z předloženého spisového materiálu totiž není možné ověřit, zda a jakého dne bylo rozhodnutí žalovaného stěžovateli skutečně doručeno. Krajskému soudu byla předložena pouze kopie rozhodnutí s vyznačeným razítkem „Vypraveno dne“, doručenky tohoto rozhodnutí, a to ani v kopii, předloženy nebyly. Uvedené dokumenty nejsou ani součástí správního spisu.

S ohledem na absenci uvedených dokladů tak nelze vyloučit situaci, že si stěžovatel nemusel být vědom skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného vůbec existuje a že tak došlo k ukončení nečinnosti správního orgánu. Krajský soud však tyto okolnosti věci nijak neprovéřoval, ani nezjišťoval.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud v době vydání napadeného rozsudku nemohl z jemu dostupných údajů ověřit, zda rozhodnutí žalovaného již bylo stěžovateli doručeno či nikoliv, zda měl faktickou možnost se s ním seznámit a zda měl na základě uvedeného vůbec reálnou možnost využít svých dispozičních práv a reagovat na tento úkon například zpětvzetím žaloby.

Jak již bylo výše uvedeno, krajský soud nebyl po vydání rozhodnutí žalovaného povinen vyzvat stěžovatele k tomu, aby využil svých dispozičních oprávnění a vzal žalobu zpět. Krajský soud byl nicméně povinen před zamítnutím žaloby ověřit, zda stěžovateli je tato zásadní skutečnost známa, a ponechat mu přiměřený časový prostor pro reakci na ukončení nečinnosti, která byla předmětem jeho žaloby. Kasační stížnost je proto důvodná.

Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě dospěl k závěru, že krajský soud pochybil, neboť žalobu stěžovatele na ochranu proti nečinnosti správního orgánu zamítl, aniž měl rozumně postaveno na jisto, že si je stěžovatel vědom ukončení nečinnosti žalovaného. Krajský soud tak zatížil napadený rozsudek vadou řízení, která měla za následek vydání nezákonného rozhodnutí. Proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

V tomto dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. Dle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne v novém rozhodnutí krajský soud též o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu